

BOGANMELDELSE

---

*Knud Oldendow: KALADLIT-NUNĀNE
NAQITERISITSISSARNEQ*

Det grønlandske Forlag.

I 1957 udsendte Bordings bogtrykkeri Knud Oldendows smukke bog *Bogtrykkerkunsten i Grønland, og mændene bag den*. Bogen, der udsendes i anledning af hundred-året for Hinrich Rinks oprettelse af det første egentlige bogtrykkeri i Grønland, fik en ualmindelig fin modtagelse og vil utvivlsomt blive stående som en såre værdifuld bog i flere henseender.

Bogen, hvis titel kun gav udtryk for, at den handlede om bogtrykkerkunsten i Grønland, viste sig at være en særdeles fornem kulturhistorie, som gav indblik i en meget væsentlig del af udviklingen.

Nu har Det grønlandske Forlag udsendt, hvad man mente, der af denne bog burde oversættes til grønlandsk, og det er blevet en ualmindelig smuk lille tryksag på 57 sider, som trykkeriet har gjort sig megen umage med.

Det er engang af nu afdøde folketingsmand Frederik Lynge blevet sagt, at man i Grønland måtte søge at bevare, hvad der var værd at bevare af grønlandsk kultur, og supplere disse værdier med, hvad man fandt værdigt dertil fra dansk kulturliv.

Men ønsker man, som det så ofte siden da er blevet sagt, at man så hurtigt som muligt i Grønland skal have ligeberettigelse, at det danske sprog skal gennemføres i videst muligt omfang og så hurtigt som muligt osv., så må denne lille bog siges at være en stor misforståelse og ikke så lidt af en uforvarlig publikation, idet den har en meget uheldig slagside.

Knud Oldendows Bogtrykkerkunsten i Grønland viste med tydelighed det kulturelle samvirke, som gennem mere end hundrede år eksisterede mellem dansk og grønlandsk indsats på bogtrykkerkunstens område. Det er vanskeligt at se, hvordan situationen ville have været, og hvad der kunne være skrevet om emnet, hvis der ikke havde eksisteret en dansk indsats, thi uden denne kunne hverken en Rasmus Bertelsen eller en Lars Møller have nået så meget trods god vilje.

Der er med denne grønlandske bog sket det, at man har pillet ud af den store danske udgave, der er på 236 sider, hvad der handlede om netop de fremtrædende og dygtige grønlændere, som gennem årene arbejdede sammen med danske på dette felt. En sådan fremgangsmåde er både uforvarlig og uanstændig, fordi den i betydelig grad tilsidesætter dansk initiativ og indsats i vanskelige år, og fordi den lader læseren forstå, at grønlænderne var det bærende i bogtrykkerkunstens udvikling i Grønland, medens de danske var en art bipersoner, som fortrinsvis havde en økonomisk betydning.

Forfatteren har måske givet tilladelse til en sådan disposition ud fra den velvilje, han altid har vist grønlænderne, og bogen bærer da heldigvis også hans forfatternavn, men den forkortede, der er sket, er og bliver en misforståelse, der nærmer sig grov mishandling.

Måske er Grønland uden lovgivning på dette felt, andre steder lader noget sådant sig ikke gennemføre.

Sydgrønlands Bogtrykkeri i Godthåb har som nævnt præsteret en smuk tryksag, men forlaget har udgivet en rigtig dårlig håndbog, der i høj grad må misbilliges. En så slet behandling har hverken direktør Oldendow eller hans bog for-tjent.
h. c.